
624

Beschikking van de Minister van Justitie van 16 augustus 1994, houdende plaatsing in het Staatsblad van de tekst van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o., zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij besluit van 14 juni 1994, Stb. 488

De Minister van Justitie,

Gelet op artikel VIII van het besluit van 14 juni 1994, Stb. 488;

Besluit:

de tekst van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o., zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij besluit van 14 juni 1994, Stb. 488, in het Staatsblad te plaatsen als bijlage bij deze beschikking.

's-Gravenhage, 16 augustus 1994

De Minister van Justitie,
A. Kosto

Uitgegeven de *vijfentwintigste* augustus 1994

De Minister van Justitie,
A. Kosto

**TEKST VAN HET EINDEXAMENBESLUIT V.W.O.-H.A.V.O.-M.A.V.O.-
V.B.O., ZOALS DIT LUIDT NA WIJZIGING DOOR HET BESLUIT VAN
14 JUNI 1994 (STB. 488)**

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk I	Algemene bepalingen
Artikel 1	Begripsbepalingen
Artikel 2	Toelating tot het eindexamen
Artikel 3	Afnemen eindexamen
Artikel 4	Indeling eindexamen
Artikel 5	Onregelmatigheden
Artikel 6	(vervallen)
Hoofdstuk II	Inhoud van het eindexamen
Artikel 7	Examenprogramma
Artikel 8	Keuze van eindexamenvakken
Artikel 9	Vrijstelling
Artikel 10	Eindexamenvakken scholen voor v.w.o., h.a.v.o. en m.a.v.o.
Artikel 11	Eindexamen dag-gymnasia
Artikel 12	Eindexamen v.a.v.o.-opleiding gymnasium 21-
Artikel 13	Eindexamen v.a.v.o.-opleiding gymnasium 21+
Artikel 14	Eindexamen dag-athenea
Artikel 15	Eindexamen v.a.v.o.-opleiding atheneum 21-
Artikel 16	Eindexamen v.a.v.o.-opleiding atheneum 21+
Artikel 17	(vervallen)
Artikel 18	(vervallen)
Artikel 19	(vervallen)
Artikel 20	Eindexamen dag-h.a.v.o.
Artikel 21	Eindexamen v.a.v.o.-opleiding h.a.v.o. 21-
Artikel 21a	Eindexamen v.a.v.o.-opleiding h.a.v.o. 21+
Artikel 22	Eindexamen m.a.v.o.
Artikel 23	Eindexamen bouwtechniek, electrotech- niek, motorvoertuigentechniek, installatie- techniek, mechanische techniek en grafi- sche techniek
Artikel 24	Eindexamen consumptieve techniek
Artikel 25	Eindexamen verzorging
Artikel 25a	Eindexamen uiterlijke verzorging
Artikel 25b	Eindexamen mode en kleding
Artikel 26	Eindexamen verkoop
Artikel 26a	Eindexamen administratie
Artikel 27	Eindexamen handel
Artikel 28	Eindexamen landbouw en natuurlijke omgeving en eindexamen levensmiddelen- technologie
Artikel 28a	Eindexamen algemene voorbereiding op maatschappij en beroep
Artikel 29	Eindexamen individueel beroepsonderwijs
Artikel 29a	Eindexamen theoretische richting
Artikel 29b	Eindexamen m.a.v.o.-v.b.o.
Artikel 30	(vervallen)

Hoofdstuk III	Regeling van het eindexamen
Afdeling 1	Examenreglement en programma van toetsing en afsluiting
Artikel 31	Examenreglement en programma van toetsing en afsluiting
Afdeling 2	Schoolonderzoek
Artikel 32	Tijdstip schoolonderzoek
Artikel 33	Mededeling cijfers schoolonderzoek
Artikel 34	Schoolonderzoek volgens twee programma's
Artikel 35	Cijfer schoolonderzoek
Hoofdstuk IV	Centraal examen
Artikel 36	Gecommitteerden
Artikel 37	Tijdvakken centraal examen
Artikel 38	Opgave kandidaten centraal examen
Artikel 39	Centrale examencommissie vaststelling opgaven
Artikel 40	Regels omtrent het centraal examen
Artikel 41	Correctie centraal examen
Artikel 42	Vaststelling cijfer centraal examen
Artikel 43	Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen
Artikel 44	Onvoorziene omstandigheden centraal examen
Artikel 45	Verhinderung centraal examen
Artikel 46	Centraal examen geschiedenis en staatsinrichting
Hoofdstuk V	Uitslag, herkansing en diplomering
Artikel 47	Eindcijfer eindexamen
Artikel 48	Vaststelling uitslag
Artikel 49	Uitslag
Artikel 50	Deeleindexamen aan meerdere scholen
Artikel 51	Herkansing centraal examen
Artikel 52	Diploma en cijferlijst
Artikel 53	Certificaten
Artikel 54	Diploma m.a.v.o. met certificaat v.b.o.
Hoofdstuk VI	Overige bepalingen
Artikel 55	Afwijking wijze van examineren
Artikel 56	Gegevensverstrekking aan de Minister
Artikel 57	Bewaren examenwerk
Artikel 58	Afwijkende inrichting examen
Artikel 59	Spreiding eindexamen
Hoofdstuk VII	Slot- en overgangsbepalingen
Artikel 60	(vervallen)
Artikel 61	(vervallen)
Artikel 62	(vervallen)
Artikel 63	(vervallen)
Artikel 64	(vervallen)
Artikel 65	(vervallen)
Artikel 66	Handhaving voorschriften oude stijl
Artikel 67	Inwerkingtreding
Artikel 68	Citeertitel

HOOFDSTUK I. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1. Begripsbepalingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

- «de wet»: de Wet op het voortgezet onderwijs (Stb. 1986, 552);
- «Onze Minister»: Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen en voor wat betreft het landbouwonderwijs, Onze Minister van Landbouw en Visserij;
- «inspectie»: de inspectie, bedoeld in artikel 113 of 114 van de wet;
- «het bevoegd gezag»: voor wat betreft:
  - a. een rijksschool: Onze Minister;
  - b. een gemeentelijke school: het college van burgemeester en wethouders, voor zover de raad niet anders bepaalt en, indien de raad dit wenselijk oordeelt, met inachtneming van door hem te stellen regelen;
  - c. een andere openbare school: het krachtens de desbetreffende gemeenschappelijke regeling bevoegde orgaan;
  - d. een bijzondere school: het schoolbestuur;
- «directeur»: de rector of directeur van een school dan wel wat scholen voor v.a.v.o. betreft, de centrale directie;
- «kandidaat»: een ieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen wordt toegelaten;
- «gecommitteerde»: een gecommitteerde in de zin van artikel 29, derde lid van de wet, belast met het toezicht op het eindexamen of een deel daarvan;
- «school»: een school voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, hoger algemeen voortgezet onderwijs of middelbaar algemeen voortgezet onderwijs, een school voor voortgezet algemeen volwassenenonderwijs of een dagschool voor voorbereidend beroepsonderwijs;
- «school voor v.w.o.»: een gymnasium, een atheneum of een lyceum;
- «examinator»: degene die is belast met het afnemen van het examen;
- «eindexamen»: een examen in de in de artikelen 11 tot en met 29a voorgeschreven vakken dan wel een aantal deeleindexamens dat te zamen een eindexamen vormt;
- «deeleindexamen»: een examen in een van de in de artikelen 11 tot en met 29a voorgeschreven vakken;
- «staatsexamencommissie»: een commissie als bedoeld in artikel 60 van de wet;
- «herkansing»: het opnieuw dan wel alsnog deelnemen aan het centraal examen, als bedoeld in artikel 51, eerste lid;
- «examenstof»: de aan de kandidaat te stellen eisen.

Artikel 2. Toelating tot het eindexamen

1. Het bevoegd gezag stelt de leerlingen van een school en de leerlingen van een afdeling voor h.a.v.o. in de gelegenheid ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen, met dien verstande dat indien het een school voor voorbereidend beroepsonderwijs betreft, het bevoegd gezag de leerlingen in de gelegenheid kan stellen ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.
2. Het bevoegd gezag stelt de leerlingen van een school voor v.a.v.o. in de gelegenheid in plaats van een eindexamen een of meer deeleindexamens af te leggen.
3. Het bevoegd gezag kan tot het eindexamen toelaten kandidaten die niet als leerling van de school zijn ingeschreven.
4. Het bevoegd gezag van een school voor v.a.v.o. of een school voor v.b.o. kan kandidaten als bedoeld in het derde lid eveneens in de gelegenheid stellen een of meer deeleindexamens aan de desbetreffende school af te leggen.
5. Kandidaten als bedoeld in het derde lid, die worden toegelaten tot

het eindexamen, zijn behoudens het bepaalde in het zesde lid aan het bevoegd gezag een bedrag verschuldigd van f 258,- voor een volledig eindexamen. Voor deeleindexamens gelden de volgende bedragen: voor één vak f 98,-, voor twee vakken f 130,-, voor drie vakken f 162,-, voor vier vakken f 194,-, voor vijf of meer vakken f 258,-.

6. In afwijking van het bepaalde in het vijfde lid is een toelatingsbedrag niet verschuldigd door kandidaten die zijn ingeschreven bij een andere uit de openbare kas bekostigde school, – al dan niet in de zin van dit besluit –, afdeling of onderwijsinstelling en die aldaar geen eindexamen dan wel deeleindexamen afleggen.

7. De tarieven, genoemd in het vijfde lid, zijn van overeenkomstige toepassing op kandidaten als bedoeld in het derde lid, die worden toegelaten tot het eindexamen aan afdelingen hoger algemeen voortgezet onderwijs, verbonden aan scholen voor middelbaar beroepsopleiding.

Artikel 3. Afnemen eindexamen

1. De directeur en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.

2. De directeur wijst een van de personeelsleden van de school aan tot secretaris van het eindexamen.

Artikel 4. Indeling eindexamen

Het eindexamen bestaat voor ieder vak uit een schoolonderzoek en, voor zover dat in het examenprogramma, bedoeld in artikel 7, is bepaald, tevens uit een centraal examen.

Artikel 5. Onregelmatigheden

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, kan de directeur maatregelen nemen.

2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:

- a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolonderzoek of het centraal examen,
- b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolonderzoek of het centraal examen,
- c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolonderzoek of het centraal examen,
- d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.

Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in het volgend tijdvak van het centraal examen, dan wel ten overstaan van de staatsexamencommissie.

3. Alvorens een beslissing ingevolge het tweede lid wordt genomen, hoort de directeur de kandidaat. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan. De directeur deelt zijn beslissing mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op het bepaalde in het vierde lid. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat, indien deze minderjarig is, alsmede aan de inspectie.

4. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school in te stellen commissie

van beroep. Van de commissie van beroep mag de directeur geen deel uitmaken.

In overeenstemming met artikel 30a van de wet wordt het beroep binnen drie dagen nadat de beslissing aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk ingesteld bij de commissie van beroep. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, de directeur en aan de inspectie.

HOOFDSTUK II. INHOUD VAN HET EINDEXAMEN

Artikel 7¹. Examenprogramma

1. Onze Minister stelt, voor elk van de onderwijssoorten examenprogramma's vast, waarin is opgenomen:

- a. een omschrijving van de examenstof voor ieder eindexamenvak,
- b. welk deel van de examenstof centraal zal worden geëxamineerd en over welke examenstof het schoolonderzoek zich uitstrekt, en
- c. het aantal en de tijdsduur van de toetsen van het centraal examen.

Over de door Onze Minister vast te stellen examenprogramma's wordt de Onderwijsraad gehoord.

2. Een examenprogramma wordt vastgesteld per vak of per groep van vakken.

3. Voor het m.a.v.o. en voor de algemene eindexamenvakken in het v.b.o. wordt in ieder geval het door Onze Minister vastgestelde examenprogramma in ieder eindexamenvak aangeduid met de letter D. Onze Minister kan daarnaast een examenprogramma vaststellen, aangeduid met de letter C, dat minder examenstof omvat.

Voor de op het beroep gerichte vakken in het v.b.o. stelt Onze Minister een examenprogramma vast, aangeduid met de letter C. Onze Minister kan voor de praktijk technische vakken en de vakken, genoemd in artikel 28, onderdeel b een programma vaststellen dat niet met een letter wordt aangeduid.

4. Voor het v.b.o. kan het bevoegd gezag naast het door Onze Minister vastgestelde examenprogramma een A- of B-programma vaststellen.

Voor de praktijk technische vakken en de vakken, genoemd in artikel 28, onderdeel b geldt dit uitsluitend indien Onze Minister voor deze vakken een examenprogramma heeft vastgesteld dat met een letter wordt aangeduid. Deze programma's kunnen andere of minder examenstof omvatten dan het door Onze Minister vastgestelde examenprogramma.

5. In afwijking van het bepaalde in het derde lid kan Onze Minister besluiten voor een of meer op het beroep gerichte vakken in het v.b.o. geen examenprogramma vast te stellen. In dat geval kan het bevoegd gezag voor het betreffende eindexamenvak onderscheidenlijk de betreffende eindexamenvakken een of meer examenprogramma's vaststellen, aangeduid met de letters A, B of C, met dien verstande dat voor de praktijk technische vakken en de vakken genoemd in artikel 28, onderdeel b, ook een examenprogramma kan worden vastgesteld dat niet met een letter wordt aangeduid.

Artikel 8. Keuze van eindexamenvakken

1. De kandidaten kiezen, met inachtneming van het bepaalde in dit hoofdstuk, in welke vakken zij examen willen afleggen. Voor leerlingen

¹ Artikel 6 is vervallen

geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag – eventueel in samenwerking met het bevoegd gezag van een of meer andere scholen – hun in de gelegenheid heeft gesteld onderwijs in die vakken in het laatste leerjaar van de cursus te ontvangen.

Voor degenen die niet als leerling zijn ingeschreven geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag hen tot het examen in die vakken toelaat.

2. De kandidaten kunnen voor zover het bevoegd gezag hen dat toestaat in meer dan het in de artikelen 11 tot en met 29a voorgeschreven aantal vakken dat een eindexamen vormt examen afleggen.

3. Voor zover de school – eventueel in samenwerking met andere scholen – de mogelijkheid biedt volgens meerdere programma's per vak eindexamen af te leggen, kiest een kandidaat een of twee van die programma's voorafgaand aan het schoolonderzoek.

4. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid mag de kandidaat die eindexamen v.w.o., h.a.v.o. of m.a.v.o. aflegt, uit de vakken tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid) en handvaardigheid II (textiele werkvormen), slechts één kiezen.

5. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid mag de kandidaat die eindexamen aflegt uit de vakken Franse taal en letterkunde, Franse taal, Duitse taal en letterkunde, Duitse taal, Engelse taal en letterkunde, Engelse taal, Friese taal en letterkunde, Friese taal, Spaanse taal en letterkunde, Spaanse taal, Russische taal en letterkunde, Turkse taal en letterkunde, Turkse taal, Arabische taal en letterkunde en Arabische taal niet meer dan drie vakken kiezen. Indien de kandidaat eindexamen aflegt in meer dan het in de artikelen 11 tot en met 29a voorgeschreven aantal vakken, is het bepaalde in de vorige volzin niet van toepassing op deze vakken.

6. Het eerste tot en met vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op kandidaten die deeleindexamen afleggen.

Artikel 9. Vrijstelling

1. Onze Minister bepaalt voor welke eindexamenvakken en op welke gronden in het kader van een eindexamen vrijstelling kan worden verleend aan kandidaten van dagscholen voor v.b.o. en van scholen voor v.a.v.o.

2. Een verzoek om vrijstelling wordt bij het bevoegd gezag ingediend.

3. Indien het bevoegd gezag de gevraagde vrijstelling verleent, verstrekt het de verzoeker een bewijs van vrijstelling.

Artikel 10. Eindexamenvakken scholen, afdelingen en opleidingen voor dan wel gericht op v.w.o., h.a.v.o., m.a.v.o. en v.b.o.

Eindexamenvakken zijn:

a. voor v.w.o.:

Nederlandse taal en letterkunde, Latijnse taal en letterkunde, Griekse taal en letterkunde, Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, Friese taal en letterkunde, geschiedenis en staatsinrichting, aardrijkskunde, wiskunde A, wiskunde B, natuurkunde, scheikunde, biologie, economische wetenschappen I en recht, economische wetenschappen II en recht, muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid), handvaardigheid II (textiele werkvormen), filosofie, Spaanse taal en letterkunde, Russische taal en letterkunde, Turkse taal en letterkunde, Arabische taal en letterkunde, maatschappijleer;

b. voor h.a.v.o.:

Nederlandse taal en letterkunde, Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, Friese taal en letterkunde, geschiedenis en staatsinrichting, aardrijkskunde, wiskunde A, wiskunde B, natuurkunde, scheikunde, biologie, economie, handelswetenschappen en recht, muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid), handvaar-

digheid II (textiele werkvormen), Spaanse taal en letterkunde, Russische taal en letterkunde, Turkse taal en letterkunde, Arabische taal en letterkunde, maatschappijleer;

c. voor m.a.v.o.:

Nederlandse taal, Franse taal, Duitse taal, Engelse taal, Friese taal, geschiedenis en staatsinrichting, aardrijkskunde, wiskunde, natuurkunde, scheikunde, biologie, economie, muziek, tekenen, handvaardigheid I (handenarbeid), handvaardigheid II (textiele werkvormen), Spaanse taal, Turkse taal, Arabische taal, maatschappijleer;

d. voor de afdelingen, genoemd in artikel 10a, tweede lid, onderdelen a tot en met o, van de wet:

1°. de algemene eindexamenvakken:

Nederlandse taal, Franse taal, Duitse taal, Engelse taal, Friese taal, Spaanse taal, Arabische taal, Turkse taal, geschiedenis en staatsinrichting, aardrijkskunde, maatschappijleer, wiskunde, natuurkunde, scheikunde, biologie, economie, kennis der natuur, muziek, tekenen, handvaardigheid,

2°. de op het beroep gerichte eindexamenvakken:

bedrijfseconomie, bedrijfsadministratie, praktijk technische vakken, theorie technische vakken, vaktekenen technische vakken, huishoudkunde, gezondheidskunde, textiele werkvormen, praktijk textiel, theorie textiel, uiterlijke verzorging, verkooppraktijk, verkoopbevordering, warenkennis, etaleren, reclametekenen, machineschrijven, maatschappelijke en beroepsvorming, kantoorpraktijk, plantenteelt, dierenhouderij, bloem-schikken, groenvoorzieningen, verwerking agrarische producten, agrarische techniek, agrarische bedrijfseconomie.

Artikel 11. Eindexamen dag-gymnasia

Het eindexamen van de dag-gymnasia omvat zeven vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal en letterkunde,
- b. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde,
- c. één van de vakken Latijnse taal en letterkunde, Griekse taal en letterkunde, en
- d. vier nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel a.

Artikel 12. Eindexamen v.a.v.o.-opleiding gymnasium 21-

Het eindexamen van de opleidingen voor v.a.v.o., gericht op het behalen van het diploma v.w.o. aan een gymnasium omvat voor een kandidaat, die in het kalenderjaar waarin hij dit eindexamen aflegt nog niet de leeftijd van 21 jaren bereikt, zeven vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal en letterkunde,
- b. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde,
- c. één van de vakken Latijnse taal en letterkunde, Griekse taal en letterkunde, en
- d. vier nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel a.

Artikel 13. Eindexamen v.a.v.o.-opleiding gymnasium 21+

Het eindexamen van de opleidingen voor v.a.v.o., gericht op het behalen van het diploma v.w.o. aan een gymnasium omvat voor een kandidaat die in het kalenderjaar waarin hij dit eindexamen aflegt de leeftijd van 21 jaren bereikt of heeft bereikt, zes vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal en letterkunde,
- b. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en

letterkunde, Engelse taal en letterkunde, Spaanse taal en letterkunde, Russische taal en letterkunde,

c. één van de vakken Latijnse taal en letterkunde, Griekse taal en letterkunde, en

d. drie nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel a.

Artikel 14. Eindexamen dag-athenea

Het eindexamen van de dag-athenea omvat zeven vakken, te weten:

a. Nederlandse taal en letterkunde,

b. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, en

c. vijf nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel a, met uitzondering van de vakken Latijnse taal en letterkunde en Griekse taal en letterkunde.

Artikel 15. Eindexamen v.a.v.o.-opleiding atheneum 21-

Het eindexamen van de opleidingen voor v.a.v.o., gericht op het behalen van het diploma v.w.o. aan een atheneum omvat voor een kandidaat, die in het kalenderjaar waarin hij dit eindexamen aflegt nog niet de leeftijd van 21 jaren bereikt zeven vakken, te weten:

a. Nederlandse taal en letterkunde,

b. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, en

c. vijf nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel a, met uitzondering van de vakken Latijnse taal en letterkunde en Griekse taal en letterkunde.

Artikel 16. Eindexamen v.a.v.o.-opleiding atheneum 21+

Het eindexamen van de opleidingen voor v.a.v.o., gericht op het behalen van het diploma v.w.o. aan een atheneum omvat voor een kandidaat, die in het kalenderjaar waarin hij dit eindexamen aflegt de leeftijd van 21 jaren bereikt of heeft bereikt zes vakken, te weten:

a. Nederlandse taal en letterkunde,

b. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, Spaanse taal en letterkunde, Russische taal en letterkunde, en

c. vier nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel a, met uitzondering van de vakken Latijnse taal en letterkunde en Griekse taal en letterkunde.

Artikel 20². Eindexamen dag-h.a.v.o.

Het eindexamen van de dagscholen en afdelingen voor h.a.v.o. omvat zes vakken, te weten:

a. Nederlandse taal en letterkunde,

b. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, en

c. vier nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel b.

Artikel 21. Eindexamen v.a.v.o.-opleiding h.a.v.o. 21-

Het eindexamen van de opleidingen voor v.a.v.o., gericht op het behalen van het diploma h.a.v.o. omvat voor een kandidaat, die in het kalenderjaar waarin hij dit eindexamen aflegt nog niet de leeftijd van 21 jaren bereikt, zes vakken, te weten:

² De artikelen 17 tot en met 19 zijn vervallen

- a. Nederlandse taal en letterkunde,
- b. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, en
- c. vier nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel b.

Artikel 21a. Eindexamen v.a.v.o.-opleiding h.a.v.o. 21+

Het eindexamen van de opleidingen voor v.a.v.o., gericht op het behalen van het diploma h.a.v.o. omvat voor een kandidaat die in het kalenderjaar waarin hij dit eindexamen aflegt de leeftijd van 21 jaren bereikt of heeft bereikt, zes vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal en letterkunde,
- b. één van de vakken Franse taal en letterkunde, Duitse taal en letterkunde, Engelse taal en letterkunde, Spaanse taal en letterkunde, Russische taal en letterkunde, en
- c. vier nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel b.

Artikel 22. Eindexamen m.a.v.o.

1. Het eindexamen van de scholen voor m.a.v.o. en van de opleidingen v.a.v.o., gericht op het behalen van het diploma m.a.v.o., omvat zes vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal,
- b. één van de vakken Franse taal, Duitse taal, Engelse taal, Spaanse taal, en
- c. vier nog niet gekozen vakken uit de vakken genoemd in artikel 10, onderdeel c.

2. Bij het eindexamen van de scholen voor m.a.v.o. en van de opleidingen v.a.v.o., gericht op het behalen van het diploma m.a.v.o., worden ten minste drie vakken volgens een D-programma afgelegd.

Artikel 23. Eindexamen bouwtechniek, elektrotechniek, motorvoertuigtechniek, installatietechniek, mechanische techniek en grafische techniek

Het eindexamen van de afdeling bouwtechniek, de afdeling elektrotechniek, de afdeling motorvoertuigtechniek, de afdeling installatietechniek, de afdeling mechanische techniek en de afdeling grafische techniek in het voorbereidend beroepsonderwijs omvat:

- a. Nederlandse taal,
- b. praktijk technische vakken,
- c. theorie technische vakken of vaktekenen technische vakken,
- d. één van de vakken wiskunde, natuurkunde, scheikunde, en
- e. twee nog niet gekozen vakken, genoemd in artikel 10, onderdeel d.

Artikel 24. Eindexamen consumptieve techniek

Het eindexamen van de afdeling consumptieve techniek in het voorbereidend beroepsonderwijs omvat:

- a. Nederlandse taal,
- b. praktijk technische vakken, met inbegrip van vaktekenen technische vakken,
- c. theorie technische vakken;
- d. één van de vakken bedrijfsadministratie, natuurkunde, scheikunde, biologie, en
- e. twee nog niet gekozen vakken, genoemd in artikel 10, onderdeel d.

Artikel 25. Eindexamen verzorging

Het eindexamen van de afdeling verzorging in het voorbereidend beroepsonderwijs omvat:

- a. Nederlandse taal,
- b. huishoudkunde,
- c. gezondheidskunde,
- d. één van de vakken natuurkunde, scheikunde, biologie, en
- e. twee nog niet gekozen vakken, genoemd in artikel 10, onderdeel d.

Artikel 25a. Eindexamen uiterlijke verzorging

Het eindexamen van de afdeling uiterlijke verzorging in het voorbereidend beroepsonderwijs omvat:

- a. Nederlandse taal,
- b. uiterlijke verzorging,
- c. gezondheidskunde,
- d. één van de vakken natuurkunde, scheikunde, biologie, en
- d. twee nog niet gekozen vakken, genoemd in artikel 10, onderdeel d.

Artikel 25b. Eindexamen mode en kleding

Het eindexamen van de afdeling mode en kleding in het voorbereidend beroepsonderwijs omvat:

- a. Nederlandse taal,
- b. textiele werkvormen alsmede verkooppraktijk, dan wel praktijk textiel alsmede theorie textiel,
- c. een moderne taal, en
- d. twee nog niet gekozen vakken, genoemd in artikel 10, onderdeel d.

Artikel 26. Eindexamen verkoop

Het eindexamen van de afdeling verkoop in het voorbereidend beroepsonderwijs omvat:

- a. Nederlandse taal,
- b. bedrijfseconomie,
- c. verkooppraktijk,
- d. een moderne taal, en
- e. twee nog niet gekozen vakken, genoemd in artikel 10, onderdeel d.

Artikel 26a. Eindexamen administratie

Het eindexamen van de afdeling administratie in het voorbereidend beroepsonderwijs omvat:

- a. Nederlandse taal,
- b. bedrijfsadministratie,
- c. kantoorpraktijk,
- d. een moderne taal,
- e. machineschrijven, en
- f. één nog niet gekozen vak, genoemd in artikel 10, onderdeel d.

Artikel 27. Eindexamen handel

Het eindexamen van de afdeling handel in het voorbereidend beroepsonderwijs omvat:

- a. Nederlandse taal,
- b. bedrijfseconomie,
- c. warenkennis,
- d. een moderne taal,
- e. verkoopbevordering, en

f. één nog niet gekozen vak, genoemd in artikel 10, onderdeel d.

Artikel 28. Eindexamen landbouw en natuurlijke omgeving en eindexamen levensmiddelentechnologie

Het eindexamen van de afdeling landbouw en natuurlijke omgeving en de afdeling levensmiddelentechnologie in het voorbereidend beroepsonderwijs omvat:

- a. Nederlandse taal,
- b. 1°.a. één van de vakken plantenteelt, dierenhouderij, bloemschikken, groenvoorzieningen, verwerking agrarische produkten, met dien verstande dat dat vak uitsluitend de schoolcomponent omvat, en
b. één van de vakken, genoemd onder a, met dien verstande dat dat vak uitsluitend de praktijkcomponent omvat, of
- 2°. twee van de vakken plantenteelt, dierenhouderij, bloemschikken, groenvoorzieningen, verwerking agrarische produkten, met dien verstande dat die twee vakken zowel de schoolcomponent als de praktijkcomponent omvatten, of
- 3°. één van de vakken, genoemd in onderdeel b.2°, en één van de vakken agrarische techniek of agrarische bedrijfseconomie,
- c. één van de vakken wiskunde, natuurkunde, scheikunde, biologie, en
d. twee nog niet gekozen vakken, genoemd in artikel 10, onderdeel d.

Artikel 28a. Eindexamen algemene voorbereiding op maatschappij en beroep

1. In afwijking van het bepaalde in de artikelen 23 tot en met 28 kan in het individueel voorbereidend beroepsonderwijs een eindexamen in algemene voorbereiding op maatschappij en beroep worden afgelegd.

2. Het in het eerste lid bedoelde eindexamen omvat zes vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal,
- b. algemene voorbereiding op maatschappij en beroep-basisvaardigheden,
- c. algemene voorbereiding op maatschappij en beroep-praktische vaardigheden,
- d. algemene voorbereiding op maatschappij en beroep-praktijk, en
e. twee nog niet gekozen vakken, genoemd in artikel 10, onderdeel d, met uitzondering van het vak Nederlandse taal en het vak maatschappelijke en beroepsvorming.

Artikel 29. Eindexamen individueel beroepsonderwijs

De leerlingen die individueel voorbereidend beroepsonderwijs volgen kunnen, in afwijking van het bepaalde in de artikelen 23 tot en met 25a, 26 tot en met 28 onderscheidenlijk 25b, in plaats van het in deze artikelen onder d onderscheidenlijk onder c genoemde eindexamenvak, examen doen in een ander door hen te kiezen eindexamenvak, genoemd in artikel 10, onderdeel d.1° met uitzondering van Nederlandse taal.

Artikel 29a³. Eindexamen theoretische richting

1. In afwijking van de artikelen 23 tot en met 28 kunnen leerlingen een eindexamen theoretische richting afleggen. Dit eindexamen omvat in de plaats van een op het beroep gericht eindexamenvak genoemd in de artikelen 23 tot en met 28 een algemeen eindexamenvak genoemd in artikel 10, onderdeel d.1°.

2. Indien een leerling overeenkomstig het eerste lid een eindexamen theoretische richting van de afdeling administratie of de afdeling handel wil afleggen, is het op het beroep gericht eindexamenvak, bedoeld in het

³ Artikel 29a vervalt op een door Onze Minister vast te stellen tijdstip

eerste lid, tweede volzin, een van de eindexamenvakken, genoemd in artikel 26a, onderdeel b of c, onderscheidenlijk artikel 27, onderdeel b of e.

3. Indien een leerling overeenkomstig het eerste lid een eindexamen theoretische richting van de afdeling landbouw en natuurlijke omgeving of de afdeling levensmiddelen-technologie wil afleggen, is het op het beroep gericht eindexamenvak, bedoeld in het eerste lid, tweede volzin, een van de eindexamenvakken, genoemd in artikel 28, onderdeel b.2°.

4. Het eindexamen wordt in alle vakken ten minste volgens het C-programma afgelegd voor zover het C-programma voor de desbetreffende vakken is vastgesteld.

Artikel 29b. Eindexamen m.a.v.o.-v.b.o.

1. In afwijking van artikel 22, eerste lid, onderscheidenlijk de artikelen 23 tot en met 28 en 29a, kunnen leerlingen van een scholengemeenschap waarin ten minste zijn verenigd een school voor middelbaar algemeen voortgezet onderwijs en een school voor voorbereidend beroepsonderwijs, een eindexamen afleggen dat leidt tot een diploma m.a.v.o.-v.b.o.

2. Het eindexamen, bedoeld in het eerste lid, omvat zes vakken, te weten:

- a. Nederlandse taal,
- b. een van de vakken Franse taal, Duitse taal, Engelse taal, Spaanse taal,
- c. een op het beroep gericht eindexamenvak, genoemd in artikel 10, onderdeel d, onder 2°, met uitzondering van het vak machineschrijven en het vak maatschappelijke en beroepsvorming,
- d. drie nog niet gekozen vakken, genoemd in artikel 10, onderdeel c.

3. Het eindexamen, bedoeld in het eerste lid, wordt in ten minste drie vakken volgens het D-programma afgelegd. Het eindexamen in de overige vakken wordt ten minste volgens het C-programma afgelegd. Het eindexamen in het op het beroep gericht eindexamenvak wordt volgens het C-programma afgelegd.

HOOFDSTUK III. REGELING VAN HET EINDEXAMEN

AFDELING 1. EXAMENREGLEMENT EN PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING

Artikel 31⁴. Examenreglement en programma van toetsing en afsluiting

1. Het bevoegd gezag stelt een examenreglement vast. Het bevat in elk geval de maatregelen, bedoeld in artikel 5 van het besluit en regels met betrekking tot de organisatie van het eindexamen, de gang van zaken tijdens het eindexamen, en de samenstelling en het adres van de commissie van beroep.

2. Het bevoegd gezag stelt jaarlijks voor 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting vast. In het programma wordt in elk geval aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma op het schoolonderzoek worden getoetst, de verdeling van de examenstof over de toetsen van het schoolonderzoek, de wijze waarop het schoolonderzoek plaatsvindt, alsmede de regels die aangeven op welke wijze het cijfer voor het schoolonderzoek voor een kandidaat tot stand komt.

3. Het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting worden door de directeur voor 1 oktober toegezonden aan de inspectie en ter inzage gelegd voor de kandidaten.

⁴ Artikel 30 is vervallen

Artikel 32. Schoolonderzoek

1. Het schoolonderzoek staat niet onder toezicht van door Onze Minister aan te wijzen gecommiteerden.

2. Voor een vak waarin geen centraal examen afgelegd wordt, bepaalt het bevoegd gezag het tijdstip waarop het schoolonderzoek aanvangt en het tijdstip waarop het schoolonderzoek wordt afgesloten.

3. Indien een kandidaat in een vak tevens centraal examen aflegt, stelt het bevoegd gezag de kandidaat in de gelegenheid het schoolonderzoek in het desbetreffende vak af te sluiten voor de aanvang van dat centraal examen.

Artikel 33. Mededeling cijfers schoolonderzoek

Voor de aanvang van het centraal examen maakt de directeur de kandidaat bekend welke cijfers hij heeft behaald voor het schoolonderzoek in de vakken waarin hij tevens centraal examen zal afleggen.

Artikel 34. Schoolonderzoek volgens twee programma's

Indien een kandidaat van een school voor m.a.v.o. of voor v.b.o. of van een opleiding v.a.v.o., gericht op het behalen van het diploma m.a.v.o., het schoolonderzoek in een vak aflegt volgens twee programma's, ontvangt hij voor dat schoolonderzoek twee cijfers te weten één cijfer met betrekking tot ieder van die programma's.

Artikel 35. Cijfer schoolonderzoek

1. Het cijfer van het schoolonderzoek wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10.

2. Indien in een vak tevens centraal examen wordt afgelegd, worden de in het eerste lid genoemde cijfers gebruikt met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal.

HOOFDSTUK IV. CENTRAAL EXAMEN

Artikel 36. Gecommiteerden

1. Onze Minister wijst voor elke school voor v.w.o., h.a.v.o. of m.a.v.o., elke school voor v.a.v.o. en voor alle scholen voor v.b.o. waaraan examens worden afgenomen volgens een C- of een D-programma dan wel volgens een C- en een D-programma een of meer gecommiteerden aan. De aanwijzing geldt tot de afloop van de herkansing. Indien Onze Minister er om verzoekt, stelt het bevoegd gezag gecommiteerden ter aanwijzing voor.

2. De gecommiteerden ontvangen uit 's Rijks kas een vergoeding van de door hen gemaakte kosten volgens door Onze Minister te stellen regelen. Zij ontvangen tevens een door Onze Minister vast te stellen beloning voor het nazien en beoordelen van het schriftelijk werk, tenzij deze werkzaamheden voortvloeien uit hun taak zoals omschreven in het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel (Stb. 1985, 110).

3. Indien Onze Minister krachtens dit artikel een leraar van een school heeft aangewezen als gecommiteerde ten behoeve van een andere school, draagt het bevoegd gezag van de eerstgenoemde school er zorg voor, dat de leraar de uit die aanwijzing voortvloeiende verplichtingen nakomt.

Artikel 37. Tijdvakken centraal examen

Het centraal examen kent drie tijdvakken: het eerste, het tweede en het derde tijdvak.

Artikel 38. Opgave kandidaten centraal examen

1. De directeur deelt jaarlijks voor 1 november aan Onze Minister mede hoeveel kandidaten in elk vak aan het centraal examen in het eerste tijdvak zullen deelnemen.

2. De directeur zendt jaarlijks ten minste drie dagen voor de aanvang van de centrale examens in het eerste tijdvak, aan de inspectie een lijst waarop voor iedere kandidaat vermeld staat in welke vakken hij centraal examen zal afleggen en waarop is aangegeven welke cijfers de kandidaat voor het schoolonderzoek heeft behaald. Voor de aanvang van het tweede tijdvak worden een lijst met de kandidaten, de in het eerste tijdvak door die kandidaten behaalde cijfers, de, voor zover van toepassing, alsnog behaalde cijfers voor het schoolonderzoek, alsmede een overzicht van het vak of de vakken waarin elke kandidaat examen zal afleggen, aan de inspectie gezonden.

3. Onmiddellijk na afloop van het eerste onderscheidenlijk het tweede tijdvak zendt de directeur aan Onze Minister een lijst waarop voor ieder vak is aangegeven welke kandidaten aan het centraal examen in dat vak zullen deelnemen in het derde tijdvak.

4. Indien voor een vak meerdere examenprogramma's zijn vastgesteld, kan een kandidaat per tijdvak slechts volgens één programma centraal examen in dat vak afleggen.

Artikel 39. Centrale examencommissie vaststelling opgaven

1. Onze Minister stelt een centrale examencommissie vaststelling opgaven in. Deze commissie heeft als taak:

a. het vaststellen van de dagen en uren waarop de centrale examens in de verschillende tijdvakken aanvangen en waarop de toetsen van het centraal examen worden gehouden;

b. het tot stand brengen van de opgaven van de centrale examens;

c. het vaststellen van de opgaven van de centrale examens;

d. het tot stand brengen van de beoordelingsnormen voor de centrale examens;

e. het vaststellen van de beoordelingsnormen voor de centrale examens;

f. het geven van regels voor het bepalen van een score, voortvloeiend uit de beoordeling;

g. het geven van regels voor de omzetting van de scores in cijfers voor de centrale examens;

h. het geven van regels met betrekking tot de hulpmiddelen die gebruikt mogen worden bij het maken van de opgaven van de centrale examens;

i. het uitoefenen van andere door Onze Minister opgedragen taken.

2. De commissie, bedoeld in het eerste lid, kan een toets vaststellen op een tijdstip gelegen voor de aanvang van de centrale examens.

3. Onze Minister geeft regels voor de vergoeding van de kosten en voor de beloning van de leden van de centrale examencommissie vaststelling opgaven.

Artikel 40. Regels omtrent het centraal examen

1. Onze Minister zorgt ervoor dat de opgaven, de beoordelingsnormen en de door de commissie, bedoeld in artikel 39 gegeven regels tijdig worden verzonden aan de directeur van de school.

2. De directeur zorgt ervoor, dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd.

3. Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook, aangaande de opgaven gedaan.

4. De directeur draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het centraal examen wordt uitgeoefend.

5. Zij die toezicht hebben gehouden, maken een proces-verbaal op. Zij leveren dit in bij de directeur samen met het gemaakte examenwerk.

6. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten.

7. De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets.

8. Bij ministeriële regeling kan ten aanzien van een of meer zittingen worden bepaald dat de kandidaten de opgaven, de door hen gemaakte aantekeningen alsmede andere door hen gemaakte stukken inleveren bij een van degenen die toezicht houden. Bij die regeling wordt bepaald wanneer de opgaven, de aantekeningen en de andere stukken, bedoeld in de eerste volzin, aan de kandidaten worden teruggegeven.

Artikel 41. Correctie centraal examen

1. De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator in het desbetreffende vak. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past bij zijn beoordeling de normen toe alsmede de regels voor het bepalen van de cijfers die zijn voorgeschreven door de commissie, bedoeld in artikel 39. De examinerator drukt zijn beoordeling uit in een cijfer uit de schaal van cijfers, genoemd in artikel 35, tweede lid.

2. De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers, bedoeld in het eerste lid onverwijld aan de betrokken gecommiteerde toekomen.

3. De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de regels voor het bepalen van de cijfers, bedoeld in het eerste lid toe.

4. Onze Minister kan nadere voorschriften geven voor de uitvoering van de voorgaande leden.

5. Onze Minister kan bepalen, dat in verband met de aard van de opgaven, ter vermindering van overbelasting van de gecommiteerden dan wel ter versnelling van de examenprocedure wordt afgeweken van de overige leden van dit artikel en van artikel 42.

Artikel 42. Vaststelling cijfer centraal examen

1. De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het cijfer voor het centraal examen vast. Daarbij gebruiken zij één van de cijfers uit de schaal van cijfers, genoemd in artikel 35, tweede lid.

2. Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het cijfer bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde cijfer. Indien het gemiddelde, bedoeld in de vorige volzin, een cijfer is dat als tweede decimaal een 5 heeft, wordt de eerste decimaal met 1 verhoogd.

Artikel 43. Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen

1. Indien het centraal examen naar het oordeel van de inspectie niet op regelmatige wijze heeft plaatsgehad kan zij besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor een of meer kandidaten opnieuw wordt afgenomen.

2. De inspectie verzoekt de commissie, bedoeld in artikel 39, eerste lid, nieuwe opgaven vast te stellen en bepaalt op welke wijze en door wie het examen zal worden afgenomen.

Artikel 44. Onvoorziene omstandigheden centraal examen

Indien door onvoorziene omstandigheden het centraal examen in één of meer vakken aan één of meer scholen niet op de voorgeschreven wijze kan worden afgenomen, beslist Onze Minister hoe alsdan moet worden gehandeld.

Artikel 45. Verhinderung centraal examen

1. Indien een kandidaat om een geldige reden ter beoordeling van de directeur is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen op ten hoogste twee toetsen te voltooien.

2. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van de staatsexamencommissie zijn eindexamen te voltooien. Kandidaten van een school voor v.b.o. leggen het centraal examen af ten overstaan van de staatsexamencommissie m.a.v.o.

3. De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de directeur aan bij de voorzitter van de desbetreffende staatsexamencommissie. In dat geval deelt de directeur aan de commissie mede welke cijfers de kandidaat voor het schoolonderzoek en het eventueel reeds afgelegde gedeelte van het centraal examen heeft behaald, alsmede, wanneer dat zich voordoet, dat ten behoeve van de kandidaat toepassing is gegeven aan artikel 55, eerste dan wel tweede lid, en waaruit deze toepassing bestaat.

4. Na afloop van het derde tijdvak deelt de staatsexamencommissie het resultaat mede aan de directeur.

Artikel 46. Centraal examen geschiedenis en staatsinrichting en maatschappijleer

1. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school dringend bezwaar heeft tegen een onderwerp dat is aangewezen voor het centraal examen in het vak geschiedenis en staatsinrichting, onderscheidenlijk maatschappijleer, kan het de Onderwijsraad verzoeken te bepalen, dat aan die school in dat vak geen centraal examen zal worden afgenomen.

2. De Onderwijsraad is bevoegd overeenkomstig een verzoek als in het vorige lid bedoeld te beslissen, doch alleen indien het bezwaar kan worden gebaseerd op de statuten van de rechtspersoon waarvan de school uitgaat, het leerplan of, indien aanwezig, het schoolwerkplan, en mits het verzoek bij de Onderwijsraad is ingediend binnen vier maanden na de bekendmaking van het onderwerp door Onze Minister aan het bevoegd gezag.

3. Indien het verzoek wordt ingewilligd, wordt aan de betrokken school het eindcijfer voor het eindexamen geschiedenis en staatsinrichting, onderscheidenlijk maatschappijleer, bepaald op het cijfer van het schoolonderzoek.

Artikel 47. Eindcijfer eindexamen

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.

2. De examinerator bepaalt het eindcijfer voor een vak op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolonderzoek en het cijfer voor het centraal examen. Is dit gemiddelde niet een geheel getal, dan wordt het, indien de cijfers achter de komma 45 of minder zijn, naar beneden afgerond en indien deze 50 of meer zijn, naar boven afgerond.

3. Indien in een vak alleen een schoolonderzoek is gehouden is het cijfer voor het schoolonderzoek tevens het eindcijfer.

Artikel 48. Vaststelling uitslag

1. De directeur en de secretaris van het eindexamen stellen de uitslag vast met inachtneming van het bepaalde in artikel 49.

2. Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen betrekken de directeur en de secretaris van het eindexamen een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen als bedoeld in de artikelen 11 tot en met 29a.

3. Indien de kandidaat slechts kan slagen bij een bepaalde keuze uit eindcijfers volgens twee programma's in een of meer vakken, betrekken de directeur en de secretaris van het eindexamen die eindcijfers bij de bepaling van de uitslag, die de kandidaat nodig heeft om te kunnen slagen. Indien er meerdere keuzen mogelijk zijn stellen de directeur en de secretaris van het eindexamen de kandidaat een keuze uit eindcijfers voor. De keuze is definitief wanneer de kandidaat niet binnen vier dagen heeft medegedeeld dat een andere keuze gemaakt moet worden.

4. Indien de kandidaat, doordat voor een of meer vakken het eindcijfer volgens het hoogste programma bij de bepaling van de uitslag wordt betrokken, slechts kan slagen wanneer het eindcijfer van een of meer andere vakken niet bij de bepaling van de uitslag wordt betrokken, stellen de directeur en de secretaris van het eindexamen de kandidaat een keuze uit de eindcijfers voor. Deze keuze is definitief wanneer de kandidaat niet binnen vier dagen heeft medegedeeld dat een andere keuze gemaakt moet worden.

Artikel 49. Uitslag

1. De kandidaat die eindexamen heeft afgelegd en al zijn eindcijfers heeft behaald binnen een schooljaar is geslaagd, indien hij:

a. voor al zijn examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer,
b. voor één van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer,
c. voor ten hoogste één van zijn examenvakken het eindcijfer 4 heeft behaald, voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer mits het gemiddelde van zijn eindcijfers 6 of meer bedraagt, dan wel

d. voor ten hoogste twee van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald, voor zijn overige examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of meer mits het gemiddelde van zijn eindcijfers 6 of meer bedraagt.

2. De kandidaat die deeleindexamen heeft afgelegd, is geslaagd voor dat deeleindexamen indien hij voor het desbetreffende vak een eindcijfer van 6 of meer heeft behaald.

3. De kandidaat, die eindexamen dan wel deeleindexamen heeft afgelegd en die niet voldoet aan de voorwaarden, genoemd in het eerste

en tweede lid, is afgewezen, behoudens de mogelijkheid tot herkansing, bedoeld in artikel 51.

4. Zodra de uitslag ingevolge het eerste, tweede dan wel derde lid is vastgesteld, deelt de directeur deze te zamen met de eindcijfers schriftelijk aan iedere kandidaat mede, onder mededeling van het bepaalde in artikel 51. De in de eerste volzin bedoelde uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 51, eerste lid, geen toepassing vindt.

Artikel 50. Deeleindexamen aan meerdere scholen

1. Ten aanzien van een kandidaat die in een schooljaar deeleindexamens aan twee of meer scholen aflegt welke te zamen een indexamen als bedoeld in de artikelen 12, 13, 15, 16, 21, 21a of 22 omvatten, wordt bij de bepaling van de uitslag artikel 49, eerste lid toegepast.

2. De kandidaat, bedoeld in het eerste lid, doet een schriftelijk verzoek tot toepassing van artikel 49, eerste lid aan de directeur van de school waar hij deeleindexamen in het grootste aantal vakken aflegt.

3. Onze Minister kan voorschriften geven met betrekking tot de uitvoering van dit artikel.

Artikel 51. Herkansing centraal examen

1. De kandidaat heeft voor één vak waarin hij reeds examen heeft afgelegd, nadat de uitslag volgens artikel 49 is vastgesteld het recht in het tweede tijdvak of, indien artikel 45, eerste lid, van toepassing is, in het derde tijdvak, opnieuw dan wel alsnog deel te nemen aan het centraal examen.

2. De kandidaat stelt de directeur voor een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip schriftelijk in kennis van gebruikmaking van het in het eerste lid bedoelde recht.

3. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen. Neemt de kandidaat van een school voor m.a.v.o. of v.b.o. met gebruikmaking van het in het eerste lid bedoelde recht deel aan het centraal examen in een vak volgens een ander programma dan dat volgens welk reeds examen in dat vak is afgelegd, dan geldt indien de kandidaat na herkansing slechts bij een bepaald samenstel van eindcijfers is geslaagd, het cijfer dat het voor het slagen noodzakelijke eindcijfer oplevert als definitief cijfer voor het centraal examen. In alle andere gevallen stelt de directeur aan de kandidaat van een school voor m.a.v.o. of v.b.o. een van beide cijfers als definitief cijfer voor het centraal examen voor. Het voorgestelde cijfer is het definitieve cijfer, tenzij de kandidaat binnen vier dagen na het voorstel de directeur er schriftelijk van in kennis stelt dat het andere cijfer in aanmerking moet worden genomen, in welk geval laatstbedoeld cijfer het definitieve cijfer is.

4. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van artikel 48 en wordt deze schriftelijk aan de kandidaat medegedeeld.

5. Het eerste tot en met vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamens is afgelegd.

Artikel 52. Diploma en cijferlijst

1. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die indexamens heeft afgelegd een lijst uit waarop zijn vermeld: de cijfers voor het schoolonderzoek, indien dat zich voordoet volgens welk programma elk vak is geëxamineerd en de cijfers voor het centraal examen, de eindcijfers voor de examenvakken, alsmede de uitslag van het indexamen.

2. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor een deeleindexamen afgewezen kandidaat een lijst uit waarop ten aanzien van de eindexamenvakken waarvoor hij een eindcijfer lager dan zes heeft behaald, zijn vermeld de cijfers van het schoolonderzoek, de cijfers van het centraal examen en de eindcijfers.

3. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit, waarop alle vakken zijn vermeld die bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken. Duplicaten van diploma's worden niet uitgereikt.

4. Tevens reikt de directeur op grond van de definitieve uitslag op verzoek van de kandidaat een diploma uit aan:

a. de kandidaat die in een of meer vakken met gunstig gevolg deeleindexamen heeft afgelegd in het kalenderjaar waarin hij nog niet de leeftijd van 21 jaren bereikt, en voor andere vakken die te zamen met eerderbedoelde vakken een eindexamen als bedoeld in de artikelen 12, 15, 21 of 22 vormen, telkens een certificaat of een bewijs van vrijstelling overlegt;

b. de kandidaat die in een of meer vakken met gunstig gevolg deeleindexamen heeft afgelegd in het kalenderjaar waarin hij de leeftijd van 21 jaren bereikt of heeft bereikt, en voor andere vakken die te zamen met eerderbedoelde vakken een eindexamen als bedoeld in de artikelen 13, 16, 21a of 22 vormen, telkens een certificaat of een bewijs van vrijstelling overlegt.

Indien de kandidaat voor het diploma v.w.o. een certificaat, behaald aan een dagschool overlegt, wordt het diploma v.w.o. slechts uitgereikt, indien hij met gunstig gevolg deeleindexamen heeft afgelegd in een eindexamenvak meer dan krachtens de artikelen 13 of 16 is voorgescreven.

Voor de toepassing van het bepaalde in dit lid, worden met certificaten gelijkgesteld certificaten als bedoeld in artikel 38 van het Besluit staats-examens v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. 1978 (Stb. 1978, 623).

5. Indien een kandidaat examen heeft afgelegd in meer dan het in de artikelen 11 tot en met 29a voorgescreven aantal vakken worden de eindcijfers van de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken vermeld op de cijferlijst, tenzij de kandidaat daartegen bezwaar heeft.

6. Onze Minister stelt de modellen van de cijferlijst vast.

7. De directeur en de secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten.

Artikel 53. Certificaten

1. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan de kandidaat die deeleindexamen heeft afgelegd een certificaat uit waarop het vak of de vakken vermeld staan waarvoor hij een eindcijfer van 6 of meer heeft behaald.

2. De directeur reikt aan de definitief voor het eindexamen afgewezen kandidaat van een school voor v.a.v.o. die voor een of meer vakken een eindcijfer van 6 of meer heeft behaald, een certificaat uit.

3. De directeur reikt aan de definitief voor het eindexamen afgewezen kandidaat van een dagschool die de school verlaat en die voor een of meer vakken van zijn laatst afgelegde eindexamen een eindcijfer van 6 of meer heeft behaald, een certificaat uit.

4. Het certificaat vermeldt in ieder geval het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer van 6 of meer heeft behaald, het voor dat vak of die vakken behaalde eindcijfer, de cijfers, behaald voor het schoolonderzoek en voor het centraal examen daarin, de soort van school waaraan het examen heeft plaatsgevonden, alsmede de datum waarop de uitslag van het examen is vastgesteld.

5. Onze Minister stelt het model van het certificaat vast.

Artikel 54. Diploma m.a.v.o. met certificaat v.b.o.

Aan een voor het eindexamen v.b.o. afgewezen kandidaat aan wie ingevolge artikel 53 een certificaat is uitgereikt voor één of meer vakken die zijn geëxamineerd volgens een voor scholen voor m.a.v.o. en v.b.o. gelijkloidend examenprogramma kan een diploma m.a.v.o. worden uitgereikt indien hij in één of meer vakken die te zamen met de vakken waarvoor hij een certificaat heeft ontvangen een eindexamen m.a.v.o. vormen, met gunstig gevolg deeleindexamen m.a.v.o. heeft afgelegd.

HOOFDSTUK VI. OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 55. Afwijking wijze van examineren

1. De directeur kan toestaan dat een lichamelijk of geestelijk gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

2. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:

- a. het vak Nederlandse taal en letterkunde;
- b. het vak Nederlandse taal;
- c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.

3. De in het tweede lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.

4. Van elke afwijking op grond van het tweede lid wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

Artikel 56. Gegevensverstrekking aan de Minister

Zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de definitieve uitslag stuurt het bevoegd gezag aan Onze Minister en aan de inspectie een lijst waarop voor alle kandidaten zijn vermeld:

- a. de vakken waarin examen is afgelegd;
- b. de cijfers van het schoolonderzoek;
- c. de cijfers van het centraal examen;
- d. de eindcijfers;
- e. de uitslag van het eindexamen of het deeleindexamen.

Artikel 57. Bewaren examenwerk

1. Het werk van het centraal examen der kandidaten en de lijsten bedoeld in artikel 56, worden gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de directeur, ter inzage voor belanghebbenden.

2. Een door de directeur en de secretaris van het eindexamen ondertekend exemplaar van de lijst, bedoeld in artikel 56 wordt gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag in het archief van de school bewaard.

3. De directeur draagt er zorg voor dat een volledig stel van de bij de centrale examens gebruikte opgaven gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard blijft in het archief van de school.

Artikel 58. Afwijkende inrichting examen

1. Onze Minister kan, de Onderwijsraad gehoord, voor zover het een rijksatheneum betreft, bepalen en voor zover het een gemeentelijk of een bijzonder atheneum betreft, toestaan dat met inachtneming van door hem te stellen voorschriften Latijnse taal en letterkunde wordt toegevoegd aan de vakken bedoeld in de artikelen 14, 15 en 16, waaruit de kandidaat bovendien vier of vijf vakken kan kiezen.

2. Ten behoeve van experimenten met een andere inrichting van het eindexamen kan Onze Minister, de Onderwijsraad gehoord, voor zover het een rijksschool betreft, afwijken van dit besluit en, voor zover het een gemeentelijke of een bijzondere school betreft, toestaan dat daarvan wordt afgeweken.

Artikel 59. Spreiding eindexamen

1. Het bevoegd gezag kan, de inspectie gehoord, toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is, en ten aanzien van een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in al zijn eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het eindexamen gespreid over twee schooljaren wordt afgenomen. Aan een kandidaat van een school voor v.a.v.o. kan de in de eerste volzin bedoelde toestemming uitsluitend worden verleend, indien de kandidaat in het laatste leerjaar eindexamen wil afleggen in al zijn eindexamenvakken.

2. Het bevoegd gezag geeft zijn in het eerste lid bedoelde toestemming uiterlijk vóór de aanvang van het eerste tijdvak van de centrale examens. In bijzondere gevallen kan het bevoegd gezag afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een kandidaat die nog niet in al zijn eindexamenvakken examen heeft afgelegd.

3. De kandidaat legt in elk van zijn eindexamenvakken examen af in één van de twee schooljaren, bedoeld in het eerste lid.

4. Artikel 51, eerste tot en met vierde lid, is ten aanzien van de kandidaat van toepassing in het tweede schooljaar waarin het gespreid examen wordt afgenomen. Het in de eerste volzin genoemde artikel is ten aanzien van de kandidaat tevens van toepassing in het eerste schooljaar waarin het gespreid examen wordt afgenomen, met dien verstande dat het in dat artikel bedoelde recht in dat eerste schooljaar ontstaat, nadat de eindcijfers van de vakken waarin in dat schooljaar examen is afgelegd, voor de eerste maal zijn vastgesteld.

5. Zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de eindcijfers van de examens die zijn afgelegd in het eerste schooljaar waarin het gespreid examen wordt afgenomen, zendt het bevoegd gezag aan de inspectie een lijst waarop voor de kandidaat zijn vermeld de gegevens, genoemd in artikel 56, onderdelen a tot en met d.

6. De vaststelling van de uitslag geschiedt overeenkomstig artikel 49, eerste lid.

7. De directeur en de secretaris van het eindexamen kunnen aan het einde van het eerste schooljaar waarin het gespreid examen is afgenomen, toepassing geven aan het zesde lid.

HOOFDSTUK VII. SLOT- EN OVERGANGSBEPALINGEN

Artikel 66⁵. Handhaving voorschriften oude stijl

De op het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit door Onze Minister gegeven regelingen en beschikkingen ter uitvoering van het Eindexamenbesluit dagscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o., het Eindexamenbesluit avondscholen v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. en het Eindexamenbesluit l.b.o. berusten vanaf dat tijdstip op dit besluit.

Artikel 67. Inwerkingtreding

1. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 augustus 1990.
2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid treden de artikelen 53, 54, 60, 62 en 65, de onderdelen C, D, E, F en G, in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin dit besluit wordt geplaatst en werken terug tot en met 1 augustus 1988.

Artikel 68. Citeertitel

Dit besluit kan worden aangehaald als: Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

---

⁵ De artikelen 60 tot en met 65 zijn vervallen